

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

กระบวนทรรศน์ยุคกลาง

Medieval paradigm

TAWEESEK GUNYOCHAI

Satit UP

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

แนวคิดปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง

แนวคิดปรัชญาตะวันตกสมัยกลางเป็นลักษณะปรัชญาที่ผสมผสานคำสอนทางศาสนา โดยเฉพาะคริสต์ศาสนาเข้ากับปรัชญา นักปรัชญาสมัยนี้ส่วนมากเป็นนักบวชในศาสนาคริสต์ โดยนำเอาปรัชญาของเพลโต(Plato)และอริสโตเติล(Aritotle)นักปรัชญาคนสำคัญของมาอธิบายคำสอนทางเทววิทยา ของศาสนาคริสต์ และใช้ปรัชญากรีกอธิบายคำสอนแนวคิดทางศาสนาคริสต์ตลอดจนนำปรัชญากรีกมาตีความใหม่เพื่อให้เข้ากันได้ สมัยนี้นักปรัชญาไม่เป็นอิสระกับตัวเอง ถูกอิทธิพลของศาสนาเข้าครอบงำ และนักปรัชญาคนสำคัญที่มีอิทธิพล

ในยุคกลาง คือ **นักบุญออกัสติน(St. Augustine)** และ

นักบุญโทมัส อไควนัส(St. Thomas Aquinas)

ความคิดทางการเมือง ของนักบวชชาวคริสต์ในช่วงต้น

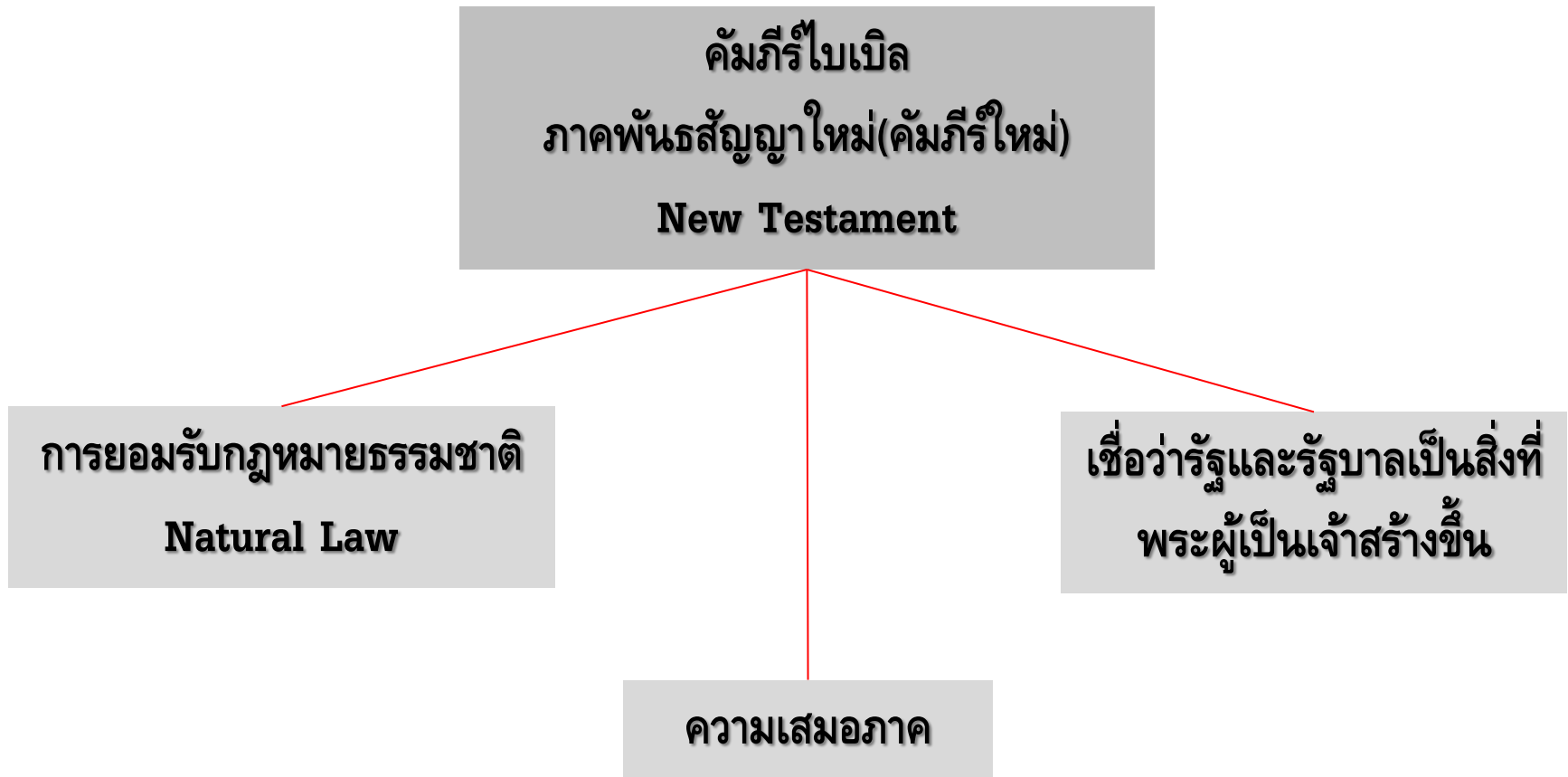
ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

ความคิดทางการเมืองของนักบวชชาวคริสต์ในช่วงต้น

คัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาใหม่(หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า “คัมภีร์ใหม่”) (New Testament) มีเนื้อหาสำคัญที่เด่นชัดถือเป็นหลักการเชิงการเมืองของศาสนาคริสต์คือ การยอมรับกฎหมายธรรมชาติ (Natural Law) ,ความเสมอภาค และความเชื่อว่ารัฐและรัฐบาลเป็นสิ่งที่พระเจ้าผู้เป็นเจ้าของสร้างขึ้น หลักการทั้งสามประการนี้นอกจากจะปรากฏในพระคัมภีร์ใหม่แล้วบรรดานักบวชคริสต์สมัยต้นอีกหลายท่านยังช่วยอธิบายเพิ่มเติมจนผู้ที่ศึกษาสามารถเข้าใจได้กระจ่างยิ่งขึ้น

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

ความคิดทางการเมืองของนักบวชชาวคริสต์ในช่วงต้น

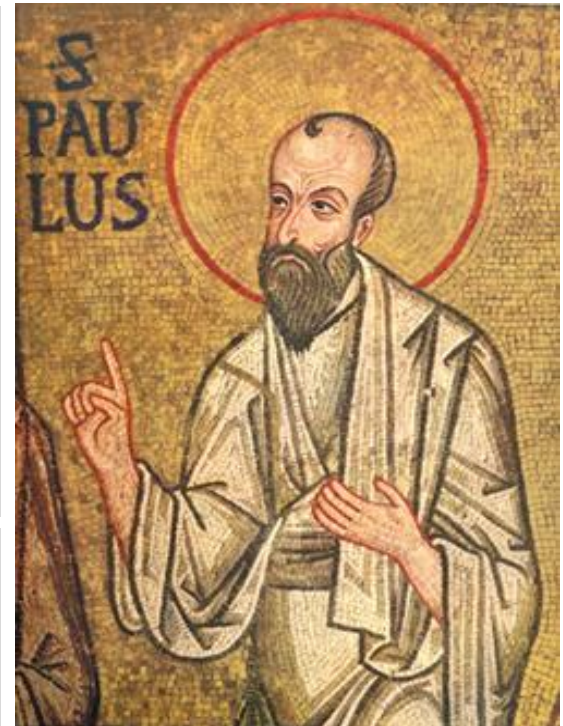
ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

ความคิดทางการเมืองของนักบวชชาวคริสต์ในช่วงต้น

นักบุญเปาโล(ปอล/พอล) (Saint Paul)

ได้อธิบายไว้ว่า กฎหมายธรรมชาติ(Natural Law) ถูก ลิขิตไว้
ในจิตใจของมนุษย์ทุกรูป สามารถที่จะค้นพบได้ด้วยเหตุผล
แตกต่างจากกฎหมายของรัฐ เป็นเช่นเดียวกับกฎแห่งศีลธรรม
(Conscience) โดยมนโสน่านี้จะคอยบอกสิ่งใดควรหรือไม่ควร

แนวคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติ(Natural Law) ในสมัยต่อ ๆ
มา ยอมรับว่าเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของคริสต์ศาสนา

คัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาใหม่(คัมภีร์ใหม่) (New Testament) กล่าวว่า “ รัฐถูกจัดตั้งขึ้น
เพื่อรักษาความยุติธรรม ดังนั้นรัฐจึงมีลักษณะแห่งความศักดิ์สิทธิ์ ผู้ปกครองคือผู้รับใช้พระเจ้า
เจ้า การเชื่อฟังจึงเป็นสิ่งจำเป็น “

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

ความคิดทางการเมืองของนักบวชชาวคริสต์ในช่วงต้น
: **ทฤษฎีเกี่ยวกับกษัตริย์**

ผู้ปกครองที่ปรากฏในคัมภีร์ใหม่ เป็นรากฐานของ ลัทธิเทวสิทธิ (Divine Right)

“ อำนาจทั้งหมดเป็นของพระเจ้ากษัตริย์ทรงปกครองโดยอำนาจของพระเจ้า ดังนั้น อำนาจของกษัตริย์จึงไม่มีขอบเขต และไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ใดนอกจากพระเจ้า “

อำนาจของกษัตริย์สืบต่อกันด้วยการสืบราชสันตติวงศ์เพราะพระเจ้าเลือกกษัตริย์โดยยึด
หลักสายโลหิต

พฤติกรรมของกษัตริย์ พระเจ้าจะเป็นผู้ตัดสินว่าดีหรือไม่ดี ประชาชนหรือองค์กรอื่น ๆ
ไม่มีสิทธิวิพากษ์

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

ความคิดทางการเมืองของนักบวชชาวคริสต์ในช่วงต้น

: แนวคิดว่าด้วยอำนาจสูงสุดเป็นของพระเจ้า (Supremacy of God)

ปรัชญาเมธีฝ่ายกฎหมายธรรมชาติ (Natural legal philosopher) ได้อ้างทฤษฎีว่าด้วยอำนาจสูงสุดของพระเจ้า มาตั้งแต่สมัยนักบุญออกัสติน โดยอ้างว่าบรรดาสรรพสิ่งทั้งปวงยอมอยู่ใต้คำสั่งบัญชาของพระเจ้า

นักชีววิทยาอ้างว่า ทฤษฎีเช่นนี้มีรากฐานความเชื่อมาตั้งแต่สมัยโบราณ เมื่อมนุษย์เริ่มรู้จักการนับถือผีสังเทวดา(Theism) โดยมนุษย์เชื่อว่าจะต้องมีสิ่งสูงสุดสิ่งหนึ่งคอยบันดาลปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางธรรมชาติ ลิขิตความเป็นไปของชีวิตมนุษย์และมนุษย์จะต้องกลับไปหาสิ่งที่ลิขิตชีวิตในบั้นปลาย

นักบุญ ออกัสติน

St. Augustine of Hippo

A.D. 354-430

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

แนวคิด ปรัชญา : นักบุญออกัสติน (Saint Augustine)

ปรัชญา แนวคิด คำสอน ของนักบุญ
ออกัสติน มีอิทธิพลอย่างมากต่อ
แนวคิดทางการเมืองในสมัยนั้นและ
สมัยหลังจากนั้นต่อมา

ผลงานที่สำคัญ คือ เทวนคร หรือ
นครของพระเจ้า (City of God)
และ “คำสารภาพ” (Confession)

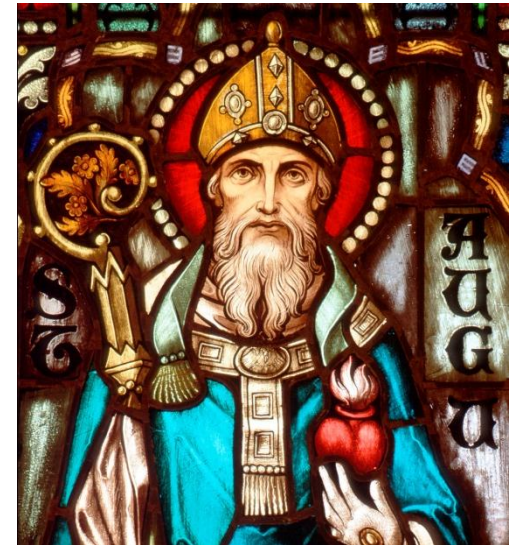

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

แนวคิด ปรัชญา : นักบุญออกัสติน (Saint Augustine)

“บาปเป็นอาชญากรรมที่แท้จริงของคนชั่วโดยมีรากฐานมาจาก
ความผิดพลาดและความรักในสิ่งที่ผิด”

จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปกครอง มีกฎหมายเพื่อจัดระเบียบและ
ผดุงไว้ซึ่งสันติภาพ อาจกล่าวได้ว่ารัฐบาล หรือ สถาบันการ
ปกครองเกิดขึ้นเพราะผลแห่งบาปที่มนุษย์สร้างขึ้น

ทรรคนะของออกัสติน สนับสนุนลัทธิเทวสิทธิตามแบบของนักบวชชาวคริสต์ แต่เห็นว่า
เฉพาะกษัตริย์ หรือ ผู้ปกครองที่ยอมรับพระเจ้าและเป็นคริสต์ศาสนิกชนเท่านั้นจึงจะเป็น
ผู้ปกครองที่มีอำนาจเหนือประชาชนทั้งปวง ส่วนผู้ปกครองที่ปฏิเสธคริสต์ศาสนาย่อมไม่ใช่
ผู้ที่ได้รับเทวโองการให้มาปกครอง ในนครรัฐหรืออาณาจักร

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

แนวคิด ปรัชญา : นักบุญออกัสติน (Saint Augustine)

นักบุญออกัสตินเน้นความศรัทธาในพระเจ้าว่าเป็นหนทางเดียวที่จะนำมนุษย์ไปสู่ความสุข และ อำนาจทางการเมืองจะต้องมาจากความศรัทธาในศาสนา นักบุญออกัสตินให้ความสำคัญแก่สถาบันศาสนามากกว่าสถาบันทางการเมืองการปกครอง ท่ามีทรรศนะว่า “พระเจ้าได้จัดหาตัวแทนเพื่อช่วยเหลือคนให้พ้นจากบาปได้สำเร็จ และประสพกับชีวิตนิรันดร์ในนครของพระเจ้าตัวแทนที่ว่าเป็นคือศาสนจักรกับรัฐ ศาสนจักรมีความสำคัญมากกว่ารัฐ อันแท้จริงแล้วรัฐอาจจะเป็นอุปสรรคในการที่จะล้างบาปหากว่ารัฐนั้นไม่ใช่ รัฐ (อาณาจักร) ที่เป็นรัฐของชาวคริสต์ ศาสนจักรเป็นสถานที่ยิ่งใหญ่เป็นตัวแทนของพระเจ้าบนพื้นพิภพ

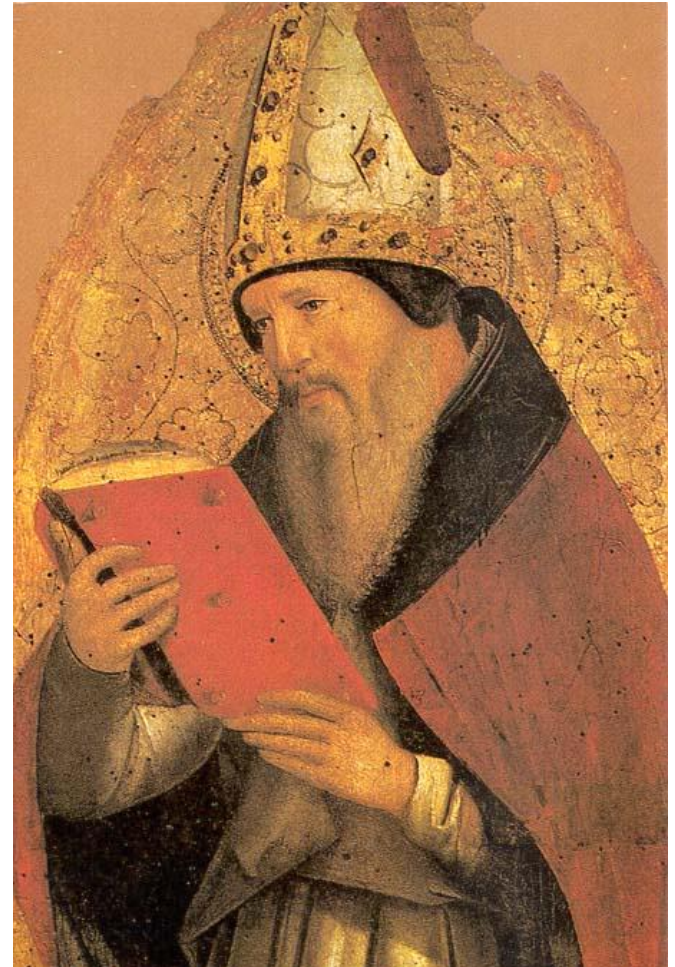
ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

เซนต์ ออกัสติน (St. Augustine / Augustine of Hippo) A.D. 354-430

เป็นนักบุญ(Saint)ในศาสนาคริสต์มีชีวิตรอยู่ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 4-5 ท่านเกิดที่เมืองตากัสเต ในปี ค.ศ. 345 ในแอฟริกา เป็นนักคิดนักปรัชญาที่ยิ่งใหญ่ และเป็นผู้ที่มีอิทธิพลทางคริสต์ศาสนาโดยเฉพาะด้านเทววิทยาอธิบายหลักปรัชญาของศาสนาคริสต์

แนวความคิดของท่านเน้นหนักในทางเทวนิยมและปรัชญาศาสนาคริสต์ โลกทัศน์ของคริสต์เดียนก็ได้พัฒนาขึ้นจนกลายเป็นแนวความคิดที่เด่นในปรัชญาคริสต์ในยุคต่อมาภายหลัง

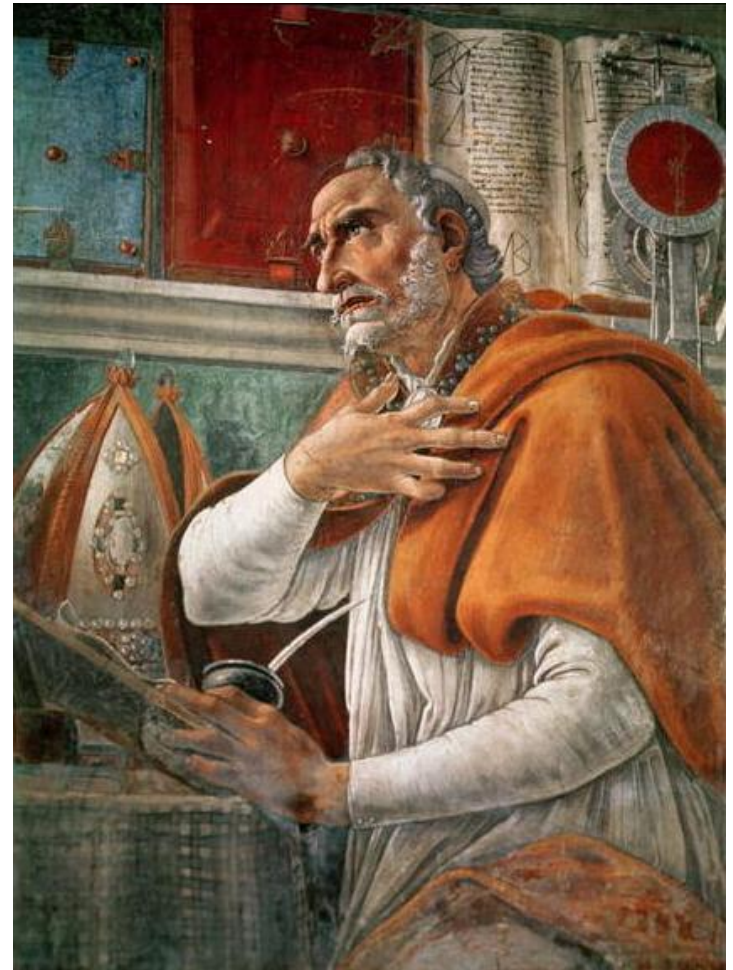
งานเขียนชิ้นสำคัญของท่าน คือ นครของพระเจ้า (City of God) และคำสารภาพ (Confession)

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

เซนต์ ออกัสติน (St. Augustine / Augustine of Hippo) A.D. 354-430

ออกัสตินได้นำหลักปรัชญาของเพลโต มาใช้อธิบายความเชื่อในคริสต์ศาสนาได้ โดยปรับการล้นขององค์เอกมาเป็นวิญญูณของมนุษย์แต่ละคนเป็นสิ่งสร้างของพระเจ้า ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของพระเจ้าซึ่งล้นออกมา คำสอนเรื่องพระตรีเอกภาพในคริสต์ศาสนา ซึ่งถือว่าพระเจ้าเดียวมีสามบุคคล คือ พระบิดา พระบุตร และพระจิต(พระวิญญูณบริสุทธิ์) อธิบายด้วยปรัชญาของเพลโตได้ คือ พระบุตรเป็นพระบัญญัติของพระบิดา และพระจิตเป็นความรักระหว่างพระบิดากับพระบุตร ทั้งสามเป็นพระเจ้าองค์เดียว สิ่งต่าง ๆ ทั้งหมดที่เป็นหน่วยเฉพาะ ย่อมมีความเป็นจริงแท้ที่อยู่ในที่แห่งเดียวกัน คือ ในพระบัญญัติ พระเจ้าทรงมีแผนการสร้างไว้เรียบร้อยแล้ว สิ่งต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นมาตามแผนการนี้ จะออกนอกกลุ่มทางไปไม่ได้ ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีกฎเกณฑ์ประสานกันเรียบร้อยเป็นระบบ

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

เซนต์ ออกัสติน (St. Augustine)

แนวคิดสำคัญทางเทววิทยา แนวคิดเรื่อง เอกานุภาพ (Trinity) พระเจ้านั้นเป็นหนึ่งใน เป็นองค์เดียวแต่แบ่งเป็น 3 ภาค(ตรีเอกานุภาพ) คือ พระบิดา (The Father) พระบุตร (The Son) พระจิต (The Spirit)

แนวคิดสำคัญ ญาณวิทยา (ทฤษฎีความรู้) : ความรู้มีค่าที่สุด หรือความรู้เกี่ยวกับพระเจ้าและวิญญาณ ความรู้ประเภทอื่น เช่น ตรรกวิทยา อภิปรัชญา และจรรยาศาสตร์ จะมีค่าก็ต่อเมื่อนำมาสนับสนุนความรู้เกี่ยวกับพระเจ้าของศาสนาคริสต์ เพื่อให้เข้าใจพระเจ้าเท่านั้น เพราะเป็นหน้าที่ของมนุษย์ที่จะต้องเข้าใจสิ่งที่ตนเองเชื่ออย่าง แน่วแน่ และพยายามหาพื้นฐานของศรัทธาด้วยเหตุผล การมีศรัทธานั้นก็เพื่อให้เกิดความเข้าใจ บางสิ่งเราไม่มีศรัทธา นอกจากเราจะศรัทธา เซาร์ปัญญาเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เกิดความเข้าใจ จะรู้แจ้งได้ต้องอาศัยรู้ด้วยตนเอง หรือมีปัญญาอย่างแท้จริง

หลักจรรยาศาสตร์ของออกัสติน กล่าวว่า เมื่อจิตใจมันคงอยู่กับพระเจ้า ก็คือการได้เห็นพระเจ้านั่นเอง ชีวิตในโลกนี้ของคนเราเป็นเพียงทางบำเพ็ญบุญ เพื่อเข้าถึงพระเจ้าเท่านั้น เราจะเข้าถึงพระเจ้าได้เพราะความรัก ความรักจึงเป็นคุณธรรมสูงสุด และความยุติธรรมคือการรับใช้พระเจ้า

แนวคิดของออกัสติน จึงต้องการสร้างอาณาจักรของพระเจ้า คือ ศาสนจักร (Church) เพื่อเป็นสื่อกลาง พระเจ้าเป็นผู้สร้างสรรพสิ่ง ทุกสิ่งเป็นส่วนหนึ่งของพระเจ้า พระเจ้าเป็นอยู่นิรันดร

นักบุญ โทมัส อไควนัส

St. Thomas Aquinas

A.D. 1225-1274

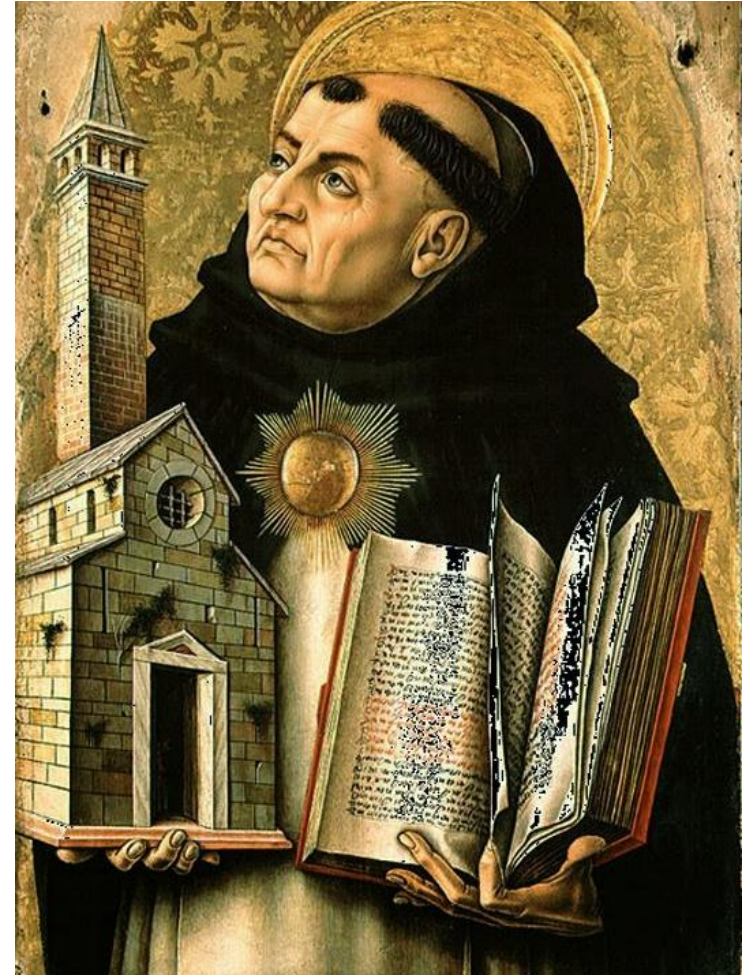
ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

เซนต์ โทมัส อไควนัส (St. Thomas Aquinas) A.D. 1225-1274

นักบุญโทมัส อไควนัส (St. Thoman Aquinas) เป็นนักเทววิทยาชาวคริสต์ที่มีชีวิตอยู่ในช่วงปรัชญายุคกลาง ตอนปลาย ท่านสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งเนเปิล แล้วไปอยู่กับคณะสงฆ์โดมินิกัน แม้ว่าพี่น้องของท่านไม่เห็นด้วยกับการที่ท่านมาเป็นพระก็ตาม ต่อมาทางคณะโดมินิกันส่งท่านไปศึกษาต่อในฝรั่งเศสและเยอรมันเมื่อท่านบวชเป็นพระสงฆ์แล้วก็ได้เป็นอาจารย์มีชื่อเสียงโด่งดังมาก

ท่านชอบเทศน์สอนให้คนจนฟัง จนท่านเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในยุคนั้น ท่านได้รับยกย่องเป็นนักบุญหรือเซนต์ในเวลาต่อมา

หนังสือปรัชญาและเทวศาสตร์ที่ท่านเขียนเป็นคำสอนที่สมบูรณ์ฉบับหนึ่งที่สำคัญของศาสนจักร

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

เซนต์ โทมัส อไควนัส (St. Thomas Aquinas) A.D. 1225-1274

นักบุญโทมัส อไควนัส (St. Thoman Aquinas) ท่านเป็นนักเทววิทยาที่นำเอาปรัชญาของอริสโตเติลนักปรัชญาชาวกรีกคนสำคัญมาอธิบายคำสอนของศาสนาคริสต์ ดังนั้น ผลงานส่วนใหญ่ของท่านจึงได้รับอิทธิพลมาจากอริสโตเติล แต่ก็มีผลงานบางส่วนที่แสดงถึงทรรศนะของท่านที่แตกต่างไปจากอริสโตเติล เช่น เรื่องที่ว่ามนุษย์ไม่สามารถจะใช้เหตุผลพิสูจน์เรื่องตรีเอกานุภาพ และเรื่องการสร้างโลก เป็นต้น โดยท่านยอมรับว่าคำสอนที่สำคัญในศาสนาคริสต์นั้นมนุษย์ไม่อาจจะพิสูจน์ได้ด้วยเหตุผล เพราะศาสนาเป็นเรื่องของความเชื่อและความศรัทธาเพื่อเข้าถึงพระเจ้าโดยตรง

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

เซนต์ โทมัส อไควนัส (St. Thomas Aquinas) A.D. 1225-1274

งานเขียนของอไควนัส พยายามอธิบายสังคมที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนา และพระเจ้า อไควนัสพยายามกำหนดความสำคัญและหน้าที่ใหม่ของศาสนาที่มีต่อสังคม โดยให้ศาสนายังคงมีอำนาจทางธรรมตามคำสอนของศาสนา อไควนัสก็เหมือนกับนักปราชญ์คนอื่น คือมีความเชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมมีจุดมุ่งหมายเพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคม มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีความสามารถกำหนดควบคุมการกระทำของตนเองได้ด้วยสติปัญญา มนุษย์จะตกอยู่ในอันตราย ถ้าไม่ยอมรับระบบสังคม อไควนัสจึงเน้นเอกภาพในสังคมมนุษย์ที่มีพลังอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอกภาพทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ จุดมุ่งหมายก็เพื่อให้สังคมมีเอกภาพอย่างสันติไม่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น

St. Thomas Aquinas

c. 1225-1274

Doctor of the Church

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

เซนต์ โทมัส อไควนัส (St. Thomas Aquinas) A.D. 1225-1274

แนวคิดที่สำคัญของนักบุญโทมัส อไควนัส ใช้ปรัชญาของอริสโตเติลมาสนับสนุนความเชื่อของทางศาสนาคริสต์ นั่นคือแนวคิดเรื่องการมีอยู่ของพระเจ้า (The Existence of God)

ตามทฤษฎีของนักบุญโทมัส อไควนัส พระเจ้าเป็นจิตอันบริสุทธิ์ ซึ่งมนุษย์สามารถรู้ถึงการมีอยู่ของพระเจ้าได้โดยอาศัยศรัทธา อีกทั้งมนุษย์สามารถมีความรู้เกี่ยวกับพระเจ้าได้ด้วยเหตุผล เพราะปกติแล้วมนุษย์อาศัยเหตุผลเป็นเครื่องนำทาง โดยเริ่มจากสิ่งที่รู้ไปยังสิ่งที่ไม่รู้ หรืออีกนัยหนึ่งคือจากผล ไปหาเหตุ ดังนั้นมนุษย์จึงอนุมานความมีอยู่ของพระเจ้าได้จากการสร้างสรรค์ของพระองค์ และมนุษย์สามารถพิสูจน์ได้ด้วยวิธีการดูจากสิ่งที่เป็นผลหรือสิ่งที่ถูกสร้างแล้ว หรือหลังการสร้างสรรค์ของพระองค์

จอห์น แห่งซัลส์เบอรี

John of Salisbury

A.D. 1120-1180

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

จอห์น แห่งซัลส์เบอรี (John of Salisbury) A.D. 1120-1180

จอห์นแห่ง ซัลส์เบอรี (John of Salisbury) เป็นชาวอังกฤษโดยกำเนิด แต่ได้รับการศึกษาในฝรั่งเศส เมื่อจบการศึกษาได้ทำงานเป็นเลขานุการของ อาร์ค บิชอป โทมัส เบ็คเก็ต (Thomas Backet) แห่ง Canterbury ในตอนปลายแห่งชีวิตจอห์นได้เป็น บิชอปแห่ง Charters จนกระทั่งสิ้นชีวิต

ผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้กับเขามากคือหนังสือเรื่อง Policraticus ซึ่งแนวความคิดในเล่มนี้มีอิทธิพลมากในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันศาสนากับสถาบันการปกครอง โดยจอห์นเขียนไว้อย่างชัดเจนว่า อำนาจของกษัตริย์ไม่อาจทัดเทียมอำนาจฝ่ายศาสนจักร เพราะอำนาจในการปกครองทางโลกนั้น กษัตริย์ได้รับจากพระเจ้าและจากศาสนจักร (Church) ซึ่งมีฐานะเป็นองค์กรตัวแทนของพระเจ้าบนแผ่นดิน

ยุคกลาง : Medieval Ages / Middle Ages

จอห์น แห่งซัลส์เบอรี (John of Salisbury) A.D. 1120-1180

จอห์นกล่าวว่า “ดั่งนั้น ดาบเล่มนี้ (อำนาจการปกครองทางโลก) กษัตริย์ได้รับจากมือของฝ่ายศาสนจักร แม้ว่าฝ่ายศาสนจักรจะไม่มีดาบเป็อนเลือดเลยก็ตาม ต้องถือว่าศาสนจักรเป็นผู้ใช้ดาบเล่มนี้ผ่านมือของกษัตริย์ผู้ซึ่งตนมอบอำนาจบังคับทางกายให้ ” จอห์น หมายความว่าเนื่องจากฝ่ายศาสนาซึ่งเป็นผู้แทนพระเจ้าบนพิภพมอบอำนาจในการปกครองทางโลกให้กับกษัตริย์ ดั่งนั้นจึงควรจะมีอำนาจและศักดิ์ศรีเหนือกว่า เพราะศาสนจักรเป็นฝ่ายให้ความชอบธรรมแก่อำนาจทางการเมือง

